

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Zwartedijk, Dammenweg

In het kader van de Flora- en faunawet

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	M. van der Hout, T.P.M. Fijen & M. W. van der Hoorn
In opdracht van	BRO vestiging Boxtel
Naam opdrachtgever	P. Maas
Rapportnummer	RA11278-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	23 november 2011
Aantal pagina's	37
Collegiale toets	M.W. van den Hoorn
Wijze van citeren	Hout, M. van der, T.P.M. Fijen, M. W. van der Hoorn. 2011. Ecologische quickscan Zwartedijk, Dammenweg. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA11278-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2 Flora- en faunawet	9
2.1 Verbodsbepalingen	9
2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)	9
2.3 Gedragcodes	11
3 Werkwijze	13
4 Omschrijving plangebied	15
5 Resultaten	17
5.1 Vaatplanten	17
5.2 Zoogdieren	17
5.3 Vogels	18
5.4 Amfibieën en vissen	19
5.5 Reptielen	19
5.6 Libellen en dagvlinders	19
5.7 Platte schijfhoren	19
5.8 Overige ongewervelden	20
6 Ingreep	21
7 Toetsing aan de Flora- en faunawet	23
7.1 Zoogdieren	23
7.2 Vogels	24
7.3 Amfibieën en vissen	24
7.4 Platte schijfhoren	24
7.5 Overige soortgroepen	25
8 Conclusies en aanbevelingen	27
8.1 Vleermuizen	27
8.2 Amfibieën en vissen	27
8.3 Vogels	28
8.4 Samenvatting	28
9 Literatuur	29
9.1 Geraadpleegde literatuur	29
9.2 Geraadpleegde websites	29
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	31

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels	33
Bijlage 3 In de omgeving aangetroffen soorten	35
Bijlage 4 Verspreiding platte schijfhoren en bodemsoort in de omgeving	37

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is van plan om plangebied Zwartedijk, Dammenweg te Hellevoetsluis (Zuid-Holland), opnieuw in te richten.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied? Op verzoek van de opdrachtgever is extra aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van de platte schijfhoren.
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader, de Flora- en faunawet, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 7). In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

2.1 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen

standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

2.3 Gedragcodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Bij onderhavige activiteit is de gedragscode van Bouwend Nederland (ARCADIS, 2006) het meest toepasselijk.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie Ministerie van EL&I (2010).

3 Werkwijze

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 14 oktober 2011 werd plangebied Zwartedijk, Dammenweg te Hellevoetsluis (Zuid-Holland), door M. van der Hout bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:
 - verrekijker;
 - zaklamp;
 - meetlint;
 - secchischijf;
 - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Daarbij is gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsatlassen van flora- en faunagroepen (al dan niet *online*) en voor zoogdieren ook van de literatuurlijst op www.zoogdiervereniging.nl. Voorts is gezocht naar onderzoeksrapporten via Google. Voor de verspreiding van de platte schijfhoren is er gebruik gemaakt van Limnodata.nl. Tenslotte zijn de waarnemingen van beschermde soorten van de laatste vijf jaar bij de Gegevensautoriteit Natuur (GAN) opgevraagd. Hierbij is gebruik gemaakt van de applicatie quicksanhulp.nl. Deze applicatie heeft Regelink Ecologie & Landschap samen met de GAN en het Natuurloket ontwikkeld.
3. Aan de hand van het veldbezoek en de geraadpleegde literatuur is op basis van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied zouden kunnen voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op basis van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt of een negatief effect op de (potentieel) aanwezige soorten en functies redelijkerwijs te verwachten is.
6. Uiteindelijk zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied Zwartedijk, Dammenweg, is gelegen in de gemeente Hellevoetsluis (provincie Zuid-Holland). In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Dammenweg (N57), aan de westzijde door de Zwartedijk (N496), aan de noordzijde door de Middelhoekse wetering en aan de oostzijde door sloten en agrarisch gebied.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven.© Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2011.

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- nat agrarisch grasland;
- een ruïne (afgebrand woonhuis);
- enkele schuren met platen daken van golfplaat, zonder spouwmuur of daklijsten;
- een schuur met dakpannen en gaten in het dak, zonder spouwmuur of daklijsten;
- een schuur met houten dak met gaten, zonder spouwmuur of daklijsten;
- smalle ondiepe sloot (<2 meter breed, < 1 meter diep);
- brede ondiepe sloot (> 2 meter breed, < 1 meter diep);
- dunne bomen (diameter borsthoogte < 25 cm);
- dikke bomen, zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- dikke bomen, met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- lage opgaande begroeiing bestaande uit soorten van voedselrijke bodem.

5 Resultaten

Op basis van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht.

5.1 Vaatplanten

Op grond van de voedselrijke situatie ter plaatse worden geen beschermde vaatplanten verwacht. Ook zijn tijdens het veldbezoek zowel op de grond als op de gebouwen geen beschermde vaatplanten aangetroffen.

5.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een groot aantal soorten vleermuizen. Gezien het geringe oppervlak van het gebied en het gebrek aan geschikte bebouwing in de omgeving is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft. In de omgeving van het plangebied zijn zowel in het noordwesten als in het zuidoosten geschiktere foerageergebieden te vinden die wel essentieel zouden kunnen zijn.

Lijnvormige elementen zijn aanwezig in het westelijke deel van het plangebied, zodat vliegroutes van vleermuizen aanwezig kunnen zijn.

De aanwezige gebouwen zijn te tochtig en te open om verblijfplaatsen van vleermuizen te herbergen. Er zijn holtes aanwezig in de bomen. Deze zijn echter te klein, te laag geplaatst of zo geplaatst dat het naar binnen inregent. Derhalve zijn deze holtes ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

In Tabel 1 is weergegeven welke combinatie van soorten en functies mogelijk voorkomt.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis					X	X
Ruige dwergvleermuis					X	X
Rosse vleermuis						X

Laatvlieger	X	X
Gewone grootoorvleermuis		X
Watervleermuis		X

Grondgebonden zoogdieren

De verspreiding van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) ligt buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg en de Achterhoek, Twente en Zeeuws-Vlaanderen en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte kruidenrijke vegetatie behoeft. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren. Het plangebied is ongeschikt voor het voorkomen van de bever (*Castor fiber*). Derhalve kan worden gesteld dat er geen beschermde, grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied zullen voorkomen.

Marterachtigen

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van de das (*Meles meles*) en de boommarter (*Martes martes*). Uit de database NDFF blijkt dat de steenmarter niet binnen een straal van 10 km voorkomt (Zie Bijlage 3). Bovendien zijn in het woonhuis en de schuren geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Het is dan ook redelijkerwijs uitgesloten dat er beschermde marterachtigen in het plangebied voorkomen.

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. De kans is derhalve redelijkerwijs uitgesloten dat deze soort in het plangebied aanwezig is.

5.3 Vogels

Vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen uit de categorieën 1 t/m 4 (Bijlage 2) zijn gedurende het onderzoek binnen het plangebied niet aangetroffen. Tijdens eerder onderzoek (BRO, 2008) is een nest van boomvalk (*Falco subbuteo*) aangetroffen. Nesten van boomvalk zijn jaarrond beschermd.

De woning en de schuren zijn in dusdanige slechte staat dat er geen huismussen kunnen broeden. Wel is er in een van de schuren een nest van de boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) aangetroffen. De boerenzwaluw is een categorie 5 vogel. Voor vogels uit deze categorie dient nagegaan te worden of voldoende nestalternatieven in de omgeving aanwezig zijn. Dit laatste is het geval: in de ruime omgeving zijn binnen de actieradius van boerenzwaluw voldoende schuren met nestgelegenheden aanwezig. Sporen van uilen zijn binnen het plangebied niet aangetroffen.

Wel kunnen zangvogels die in de bosschages broeden, zoals merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*), aanwezig zijn in het plangebied.

5.4 Amfibieën en vissen

Het plangebied wordt aan oost-, noord- en westzijde omgeven door water. De wetering lijkt geschikt voor het voorkomen van bittervoorn (*Rhodeus amarus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en paling (*Anquilla anquilla*). Qua habitat zijn de sloten in het plangebied geschikt voor het voorkomen van grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), maar het plangebied ligt buiten de huidige bekende verspreiding van deze soort (www.telmee.nl, www.limnodata.nl). In de Middelhoekse wetering aan de noordzijde is een brede zwanemossel (*Anodonta cygnea*) aangetroffen. Zwanemossels worden door bittervoorns gebruikt voor hun voortplanting. De wateren zijn in verband met voedselrijkdom, stijle oevers en vispotentie ongeschikt voor het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën. De wateren zijn wel geschikt als voortplantingswater van bruine kikker (*Rana temporaria*), meerkikker (*Rana ridibunda*) en bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*). Het plangebied is tevens geschikt als overwinteringsgebied voor deze drie soorten.

5.5 Reptielen

Op grond van de in het plangebied aanwezige ecotopen (gebouw zonder voegen en nissen, geheel begroeide tuin) kan het voorkomen van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.6 Libellen en dagvlinders

In het plangebied komen geen voedselarm water en vegetatie voor die geschikt zijn als aantrekkelijk leefgebied voor beschermde libellen en dagvlinders. Het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Platte schijfhoren

In de ruime omgeving van het plangebied zijn door het waterschap Hollandse Delta sinds 2001 op meerdere locaties platte schijfhorens aangetroffen (www.limnodata.nl, Bijlage 4). Alle waarneming zijn van voor 2006. Het ontbreken van recentere waarnemingen heeft mogelijk te maken met het feit dat de betreffende wateren niet meer bemonsterd zijn. Onderzoek in quicksanhulp.nl geeft geen meldingen van platte schijfhoren.

De platte schijfhoren heeft een sterke voorkeur voor wateren op veenbodems, maar wordt incidenteel ook wel gevonden in wateren op klei en zandbodems. (www.anemoon.org/natura-2000/soorten/platte-schijfhoren/profiel). De in de ruime omgeving van het plangebied aangetroffen dieren komen voornamelijk voor op veen, op lichte tot zware zavelgronden en incidenteel op lichte klei (Bijlage 4).

De platte schijfhoren is een soort van plantenrijke, schone wateren (<http://www.anemoon.org/natura-2000/soorten/platte-schijfhoren/profiel>). De wateren in het plangebied zijn zeker plantenrijk maar vertonen duidelijke tekenen van eutrofe (voedselrijke) omstandigheden. Er is veel groei van klein kroos (*Lemna minor*), stomphoekig sterrekroos (*Callitriche obtusangula*), sterrekroos (*Callitriche sp.*) en schedefonteinkruid (*Potamogeton pectinatus*). Sommige watergangen zijn

geheel begroeid met een kroosdek. Kenmerkende planten zoals gele plomp (*Nuphar lutea*) of waterlelie (*Nymphaea alba*) ontbreken. Tenslotte zal het verbouwen van mais in de directe omgeving een negatieve invloed hebben op de waterkwaliteit.

Aangezien de bodem van het plangebied bestaat uit door de platte schijfhoren minder geprefereerde zware zavel en lichte klei, de plantengroei kenmerkend is voor nitraat- en fosfaatrijke omstandigheden, gidsplanten zoals gele plomp en waterlelie ontbreken, en de omgeving intensief agrarisch wordt gebruikt is het voorkomen van de platte schijfhoren in de watergangen van het plangebied redelijkerwijs uitgesloten.

5.8 Overige ongewervelden

In verband met het ontbreken van voor overige ongewervelden aantrekkelijke ecotopen (oude eiken, voedselarm water) in het plangebied kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om het plangebied Zwartedijk, Dammenweg (Zuid-Holland), opnieuw in te richten. Op de locatie zal een discotheek met horecagelegenheid gerealiseerd worden. De definitieve inrichting van het plangebied staat nog niet vast. Hiertoe zijn vijf modellen opgesteld. Op het moment van schrijven van dit rapport is nog geen definitieve keuze gemaakt.

Ingrepen die in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- mogelijk vergraven van de oever van de Middelhoekse Wetering;
- aanleg moeraszone langs de Middelhoekse Wetering;
- sloop van aanwezige bebouwing;
- kap van bomen (het bosje in het oosten van het plangebied blijft behouden);
- bouwrijp maken van de gronden;
- aanleggen infrastructuur (paden en parkeerplaatsen);
- bouwen nieuwbouw inclusief groen dak en minimaal 10 neststenen voor huismus (*Passer domesticus*);
- aanbrengen verlichting in het plangebied. De verlichting wordt grond en gebouwgericht en maximaal 2,5m hoog geplaatst. Daarnaast wordt een voor vogels vriendelijke groene verlichting gebruikt.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is.

7.1 Zoogdieren

7.1.1. Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. De toetsing laat zien dat het plangebied uitsluitend in gebruik kan zijn als beperkt geschikt foerageergebied voor enkele vleermuissoorten. Op grond van het geringe oppervlak van het plangebied en de afwezigheid van geschikte bebouwing in de omgeving is het niet te verwachten dat de ingreep een negatief effect heeft op dit foerageergebied.

In het westen van het plangebied loopt wel een bomenlaan die twee potentiële foerageergebieden met elkaar verbindt. Het is dan ook te verwachten dat er een vliegroute door deze bomenlaan loopt. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis					X	X
Ruige dwergvleermuis					X	X
Rosse vleermuis						X
Laatvlieger					X	X
Gewone grootoorvleermuis						X
Watervleermuis						X
	X	Komt potentieel voor				
	?	Hiervan is geen ecologische informatie bekend				
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

7.1.2. Grondgebonden zoogdieren, marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen redelijkerwijs uitgesloten kan worden. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep zal voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden

7.2 Vogels

Binnen het plangebied is een nest van boomvalk aanwezig. De bosschage waarin het nest zich bevindt zal behouden blijven. BRO heeft al een serie maatregelen in het ontwerp opgenomen om een negatief effect op de boomvalk te voorkomen. Deze omvatten onder andere het:

- behoud en de aansterking van de bosschage waarin het nest zich bevindt;
- aansterken van het foerageergebied van boomvalk door een kruidenrijk dak op de nieuwbouw te plaatsen;
- aanleggen van een bufferzone om visuele verstoring te verzachten.

Voor de boerenzwaluw zijn voldoende alternatieven in de ruime omgeving aanwezig.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van broedgevallen van algemene vogelsoorten. Alle vogels zijn beschermd tijdens het broeden, waardoor werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.3 Amfibieën en vissen

De wateren die het plangebied omringen zijn potentieel geschikt als voortplantingswater voor bittervoorn, paling, kleine modderkruiper en mogelijk ook grote modderkruiper. Werkzaamheden die in deze wateren plaatsvinden of die het milieu van de wateren beïnvloeden kunnen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

Daarnaast is het plangebied geschikt als overwinteringsgebied voor bruine kikker, meerkikker en bastaard kikker. Hiervoor geldt de zorgplicht. Wanneer er niet aan de zorgplicht wordt voldaan kunnen de werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.4 Platte schijfhoren

In de directe omgeving van het plangebied is in het verleden de platte schijfhoren aangetroffen. De wateren in het plangebied zijn momenteel echter ongeschikt voor deze soort. De ingreep leidt dan ook niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soort.

7.5 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen vaatplanten, reptielen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soorten.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vleermuizen;
- amfibieën en vissen;
- vogels.

Op de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

8.1 Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied. Op grond van de geringe omvang van het plangebied en het ontbreken van geschikte bebouwing in de omgeving is het redelijkerwijs te verwachten dat het plangebied geen essentieel foerageergebied is.

In het westen van het plangebied is te verwachten dat er een vliegroute loopt door de bomenlaan. De ingreep zal niet leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet. Hiervoor dient wel met een aantal zaken rekening gehouden te worden:

- de bomenlaan ten westen van het plangebied dient behouden en onverlicht te blijven;
- aanwezige verlichting in het plangebied dient naar de grond of het gebouw gericht te zijn;
- er dient minstens één zijde van het gebouw (bij voorkeur de zuid- of oostgevel) onverlicht te zijn

8.2 Amfibieën en vissen

Het plangebied is geschikt als overwinteringsgebied voor bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker. Hiervoor geldt de zorgplicht. Het is aan te raden om het plangebied voor de winter ongeschikt te maken als overwinteringsgebied door de bladeren en rommel weg te halen of om in de winterperiode (oktober-maart) niet te werken.

De wateren die het plangebied omringen zijn potentieel geschikt als voortplantingswater voor bittervoorn, kleine modderkruiper, paling, en mogelijk ook grote modderkruiper. Wanneer er werkzaamheden plaatsvinden waarbij er in het waterbiotoop gewerkt wordt (zoals aanleggen van duikers), kan dit leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet. Daarom wordt aangeraden om een aanvullende visseninventarisatie te laten uitvoeren. Bij het aantreffen van een of meerdere beschermde vissoorten dient er vervolgens volgens een goedgekeurd werkprotocol gewerkt worden.

8.3 Vogels

In het plangebied is een nest van boomvalk aanwezig. De bosschage waarin het nest zich bevindt zal behouden blijven. BRO heeft al een serie maatregelen in het ontwerp opgenomen om een negatief effect op de boomvalk te voorkomen. Deze omvatten onder andere het:

- behoud en de aansterking van de bosschage waarin het nest zich bevindt;
- aansterken van het foerageergebied van boomvalk door een kruidenrijk dak op de nieuwbouw te plaatsen;
- aanleggen van een bufferzone om visuele verstoring te verzachten.

In het plangebied zijn broedvogels aanwezig. Hiervoor geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer het niet mogelijk is buiten het broedseizoen te werken moet voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels. Bij geplande uitvoering van werkzaamheden tijdens het broedseizoen is het aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werktein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen. Daarmee wordt de kans op broedgevallen binnen het plangebied beperkt.

8.4 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op basis van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd. Hiervoor is wel aanvullend onderzoek nodig naar vissen. Ook dient de zorgplicht in acht genomen te worden met betrekking tot de bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker. Afhankelijk van de resultaten van het aanvullende onderzoek kan een aanvraag van een ontheffing en/of het maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

9 Literatuur

9.1 Geraadpleegde literatuur

BRO, 2008. Aanvraag ontheffing Uitgaanscentrum Zwartedijk Hellevoetsluis. BRO, Boxtel.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., Helversen O. von, & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Trion Natuur.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (23-11-2011)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2):23.

9.2 Geraadpleegde websites

www.anemoon.org/natura-2000/soorten/platte-schijfhoren/profiel

www.limnodata.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Afbeelding 1. Bomenrij aan de westkant van het gebied.

Afbeelding 2. Bosschages in het plangebied.

Afbeelding 3. Sloot noordkant plangebied.

Afbeelding 4. Afgebrand woonhuis in plangebied.

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV (nu: EL&I) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*)

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EL&I.

Bijlage 3 In de omgeving aangetroffen soorten

Soort	Categorie	Tabel	Afstand	Soort	Categorie	Tabel	Afstand
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km	Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Boomv alk	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Bever	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Gewone/Grijze grootoorv leermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Meerv leermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Hav ik	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Noordse woelmuis (arenicola)	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Rosse v leermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Tweekleurige v leermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Ooiev aar	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Waterspitsmuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Bijenorchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Slechtv alk	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Grote keverorchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Harlekijn	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km	Herfsttijloos	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Gewone dwergv leermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km	Klein glaskruid	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Gewone grootoorv leermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km	Lange ereprijs	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Laatv lieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km	Slanke gentiaan	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Ruige dwergv leermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km	Spindotterbloem	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Waterv leermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km	Steenbreekv aren	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Blauwe zeedistel	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Stijf hardgras	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Brede orchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Vleeskleurige orchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Daslook	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Zomerklokje	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Gele helmblom	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	5 - 10 km
Gevlekte orchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Meerv al	Vissen	tabel II	5 - 10 km
Gulden sleutelbloem	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Dwergblauwtje	Insecten	tabel III	5 - 10 km
Hondskruid	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Baard- of Brandts v leermuis	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Kruisbladgentiaan	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Baardv leermuis	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Maretak	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Gewone spitssnuitdolfijn	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Moeraswespenorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Witsnuitdolfijn	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Parnassia	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	10 - 25 km
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	10 - 25 km
Ruig klokje	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Beenbreek	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Steenanjer	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Herfstschroef orchis	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Stengelloze sleutelbloem	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Jenev erbes	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Tongv aren	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Muurbloem	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Veldsalie	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Prachtklokje	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Waterdrieblad	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Schubv aren	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	1 - 5 km	Veldgentiaan	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Poelkikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km	Wilde kievitsbloem	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Rugstreeppad	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km	Zwartsteel	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
keizersmantel	Insecten	tabel III	1 - 5 km	Damhart	Zoogdieren	tabel II	10 - 25 km
rouwmantel	Insecten	tabel III	1 - 5 km	Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	10 - 25 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten	tabel III	1 - 5 km	Heikikker	Amfibieën	tabel III	10 - 25 km
Muurhagedis	Reptielen	tabel III	1 - 5 km	Kamsalamander	Amfibieën	tabel III	10 - 25 km
Zandhagedis	Reptielen	tabel III	1 - 5 km	Vroedmeesterpad	Amfibieën	tabel III	10 - 25 km
Groenknolorchis	Vaatplanten	tabel III	1 - 5 km	Rivierrombout	Insecten	tabel III	10 - 25 km
Bittervoorn	Vissen	tabel III	1 - 5 km	Lederschildpad	Reptielen	tabel III	10 - 25 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	1 - 5 km	Ringslang	Reptielen	tabel III	10 - 25 km
Ransuil	Vogels	tabel III	1 - 5 km	Grote modderkruiper	Vissen	tabel III	10 - 25 km

© NDFF - quickscanhulp.nl 28-10-2011 12:30:23

Bijlage 4 Verspreiding platte schijfhoren en bodemsoort in de omgeving

